

Waldensi – prekursorzy ruchu ubogich

Autor tekstu: Aneta Średzińska

Waldensi, przedstawiani często jako przeciwnicy katarów, pojawił się ok. 1170. Około tego roku Piotr Waldo, bogaty kupiec z Lyonu, przeżył kryzys duchowy doszedłszy do przekonania, że swoje szczęście budował na cudzym nieszczęściu, np. pożyczał pieniądze na procent (lichwa); niektóre źródła twierdzą, że inspiracją dla niego była legenda o św. Aleksym; wyzbył się całego majątku i zaczął, wraz z tymi, którzy się do niego przyłączyli, prowadzić życie apostołskie w całkowitym ubóstwie (niektórzy sugerują nawet, że imię Peter zostało mu nadane przez jego zwolenników, porównujących go w ten sposób z apostołem). [1] Dopóki Waldensi, jak zostali nazwani od imienia twórcy doktryny [2], poprzestawali na życiu w ubóstwie, nie uważano ich za heretyków, a duchowieństwo z Lyonu zwracało uwagę na ich dążenie do świętości. Waldo nie znając łaciny, zapłacił dwóm księżom za przetłumaczenie fragmentów Nowego Testamentu na ówczesny francuski. Po dokładnym zbadaniu spraw doktrynalnym przez angielskiego duchownego Waltera Mapa, [3] ojcowie kościoła odesłali waldensów do Lyonu, zakazując jednocześnie głosić naukę bez pozwolenia biskupa.

Piotr i jego uczniowie wygłaszali swoje kazania w Lyonie i innych miejscowościach, chodzili po ulicach, na placach miast, w domach a nawet w kościołach. Zawsze misjonarze chodzili podobnie jak uczniowie Chrystusa parami, z młodzieńcem zawsze chodził starszy ewangelista, który był dla młodego przewodnikiem i był za niego odpowiedzialny, a młodszy miał obowiązek go słuchać. Często też musieli ukrywać się pod przykrywką uprawiania jakiegoś rzemiosła, często chodzili jako kupcy lub domokrażcy, sprzedawali jedwabie, ozdoby i inne kosztowne przedmioty, kupców bowiem wpuszczano wszędzie chętnie a oni korzystając z okazji pokazywali też rękopisy biblii. Waldensi uważali siebie za wysłańców Boga, mogących, poprzez teksty Ewangelii i rozmowę, uleczyć zbłąkane dusze ludzi. Potępiali Kościół za jego majątek i wady duchowieństwa. Twierdzili, że prawdziwym apostołem i nauczycielem ludu może być tylko ten, kto sam jest ubogi i nie żeruje na krzywdzie ludzkiej.

Źródło, które chciałabym teraz przytoczyć jest zapisem dokonany przez inkwizytora, zakonnika cysterskiego. Aby pozyskać rzesze wyznawców, Kościół musiał przekonywać wiernych o złu, które niesie za sobą heretyk, stąd też i zapis ten zawiera pewne przejawienia. Źródło to nie jest wiarygodnym potwierdzeniem prawd doktrynalnych ruchu waldensów. Na pewno zawiera pewne elementy prawdziwe, brak jest jednak innych zapisków na ten temat. Zakonnik ów krytycznie wyrażał się o powszechnym kapłaństwie wśród waldensów. Za szczególnie szokujące uważał powierzanie funkcji kapłańskich kobietom, po raz pierwszy bowiem kobiety zostały zrównane z mężczyznami. Pisał też o tym, że heretycy ci nie uznawali władzy papieskiej ani biskupiej, nie wierzyli w istnienie czyścica, odrzucali istnienie sakramentów kościelnych, nie uznawali potrzeby pogrzebów ani istnienia cmentarzy: *... nie uważają cmentarza za bardziej świętego, od pola... ogrodu ... albo jakiegokolwiek ziemi.* [4] Prowadzili życie pełne wyrzeczeń i skrajnego ubóstwa. Nie istniała własność prywatna, wszystko było wspólne. Negowali wartość sakralną ołtarza, podobnie jak i krzyża. Sami posiadali proste obrzędy religijne i organizację, sami chrzcili, spowiadali i udzielali rozgrzeszenia, przekazywali Ducha Świętego przez nałożenie rak (podobnie jak u Katarów). Warto tu zaznaczyć, że podobne tezy podjęli niemal wszyscy reformatorzy Kościoła. Nauka Waldensów doprowadziła do sporów, które w XVI wieku przyczyniły się do upadku zachodniego chrześcijaństwa. Zasady moralne Waldensów były w tej epoce bardzo rewolucyjne, nie praktykowali oni związków małżeńskich w celu innym niż prokreacja, nie akceptowali wyroków sądowych, kary śmierci i zabijania (nawet udziału w wojnach), zabraniali kultu świętych. Byli gorliwymi naśladowcami Chrystusa, życie bez obłudy stawiali wyżej niż wszelkie bogactwa. Od najmłodszych lat obcowali z Pismem Świętym.

Często oskarżano ich o obłudę, gdyż uczestniczyli w mszach świętych, przyjmowali sakramenty z rak kapłanów, których przecież nie akceptowali. Jednak wynikało to z ich ostrożności, dzięki temu unikali prześladowań a przez to rozrastali się i zaczęli stanowić zagrożenie dla kościoła i księży. Waldensi uważali Biblię za najwyższy autorytet, był to główny przedmiot studiów; prócz listów apostołskich uczyli się na pamięć Ewangelii Mateusza i Jana, przepisywali też Pismo Święte. Ponadto też pisali podręczniki do kazań i książki do modlitwy. Swoim działaniem obejmowali Lombardię, dolinę Alp, południowo-wschodnią i południową

Francję. Jako jedni z nielicznych heretyków przetrwali do dziś, swoją siedzibę mają w Torre Pelice w północnych Włoszech. Po śmierci Waldo ruch ubogich obejmował coraz szersze kręgi ludności i przygotował klimat, w którym rozwinął się później [ruch franciszkański](#). [5]

Przypisy:

[1] Ch.Clifton ,dz. cyt., s. 183

[2] Choć nazywano ich też ubogimi z Lyonu - gdyż ruch też skupiał głównie ubogich, jak też sandaliati - ponieważ nosili obuwie przedziurawione na znak ubóstwa; por. H. Masson, dz. cyt, s. 290

[3] por. J.W.Kowalski, Chrześcijaństwo XI - XI , s. 97

[4] Teksty źródłowe .., Doktryna waldensów,p. 20, s. 146-147

[5] por. T. Manteuffel, dz. cyt.,s. 70 - 71

[Aneta Średzińska](#)

Studentka historii.

[Pokaż inne teksty autora](#)

(Publikacja: 19-12-2002 Ostatnia zmiana: 27-02-2004)

[Oryginał.](http://www.racjonalista.pl/kk.php/s,2119) (<http://www.racjonalista.pl/kk.php/s,2119>)

Contents Copyright © 2000-2008 Mariusz Agnosiewicz

Programming Copyright © 2001-2008 Michał Przech

Autorem tej witryny jest Michał Przech, zwany niżej Autorem.

Właścicielem witryny są Mariusz Agnosiewicz oraz Autor.

Żadna część niniejszych opracowań nie może być wykorzystywana w celach komercyjnych, bez uprzedniej pisemnej zgody Właściciela, który zastrzega sobie niniejszym wszelkie prawa, przewidziane w przepisach szczególnych, oraz zgodnie z prawem cywilnym i handlowym, w szczególności z tytułu praw autorskich, wynalazczych, znaków towarowych do tej witryny i jakiegokolwiek ich części.

Wszystkie strony tego serwisu, wliczając w to strukturę katalogów, skrypty oraz inne programy komputerowe, zostały wytworzone i są administrowane przez Autora.

Stanowią one wyłączną własność Właściciela. Właściciel zastrzega sobie prawo do okresowych modyfikacji zawartości tej witryny oraz opisu niniejszych Praw Autorskich bez uprzedniego powiadomienia. Jeżeli nie akceptujesz tej polityki możesz nie odwiedzać tej witryny i nie korzystać z jej zasobów.

Informacje zawarte na tej witrynie przeznaczone są do użytku prywatnego osób odwiedzających te strony. Można je pobierać, drukować i przeglądać jedynie w celach informacyjnych, bez czerpania z tego tytułu korzyści finansowych lub pobierania wynagrodzenia w dowolnej formie. Modyfikacja zawartości stron oraz skryptów jest zabroniona. Niniejszym udziela się zgody na swobodne kopiowanie dokumentów serwisu Racjonalista.pl tak w formie elektronicznej, jak i drukowanej, w celach innych niż handlowe, z zachowaniem tej informacji.

Plik PDF, który czytasz, może być rozpowszechniany jedynie w formie oryginalnej, w jakiej występuje na witrynie. **Plik ten nie może być traktowany jako oficjalna lub oryginalna wersja tekstu, jaki zawiera.**

Treść tego zapisu stosuje się do wersji zarówno polsko jak i angielskojęzycznych serwisu pod domenami Racjonalista.pl, TheRationalist.eu.org oraz Neutrum.eu.org.

Wszelkie pytania prosimy kierować do redakcja@racjonalista.pl